

ТӨРИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

2024 оны 03 дугаар сарын 11
№10 (1306)

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН АЛБАН МЭДЭЭЛЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН
ТАМГЫН ГАЗАР

ГАРЧИГ

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

203. Санхүүгийн хэлэлцээр соёрхон батлах тухай 583

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

204. Төрийн байгууллагуудыг бүсчлэн
байршуулах тухай Дугаар 12 584

205. Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны
хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх
асуудлын тухай Дугаар 16 586

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

206. Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай
зориулалтын машин нийлүүлэх төслийн санхүүжилт
олгох тухай Монгол Улсын Засгийн газар болон
Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар
хоорондын Санхүүгийн хэлэлцээр 594

409.	<p>Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ</p>	210	210
409.	<p>Мөргөх Фою_ оа Фога фою_ оа Ке* !</p>		
409.	<p>Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ</p>	210	210
409.	<p>Мөргөх Фою_ оа YKB Hor & оа Doædгя</p> <p>Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ</p> <p>Мөргөх Фою_ оа Hөll</p> <p>Үүнийг зөв хэрэглэнэ гэж үгүйсгэнэ</p>	214	214

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны 01 дүгээр
сарын 11-ний өдөр

Улаанбаатар
хот

САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР СОЁРХОН БАТЛАХ ТУХАЙ

1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хооронд 2023 оны 10 дугаар сарын 12-ны өдөр байгуулсан “Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын машин нийлүүлэх төсөл”-ийн Санхүүгийн хэлэлцээрийг Монгол Улсын Засгийн газрын өргөн мэдүүлснээр соёрхон баталсугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ
ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНД 2023 ОНЫ 10 ДУГААР
САРЫН 12-НЫ ӨДӨР БАЙГУУЛСАН “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН
НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ
МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРГӨН МЭДҮҮЛСНЭЭР
СОЁРХОН БАТАЛСУГАЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ
ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНД 2023 ОНЫ 10 ДУГААР
САРЫН 12-НЫ ӨДӨР БАЙГУУЛСАН “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН
НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ
МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРГӨН МЭДҮҮЛСНЭЭР
СОЁРХОН БАТАЛСУГАЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, БҮГД НАЙРАМДАХ
ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР ХООРОНД 2023 ОНЫ 10 ДУГААР
САРЫН 12-НЫ ӨДӨР БАЙГУУЛСАН “ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН
НИЙЛҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ”-ИЙН САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ
МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ӨРГӨН МЭДҮҮЛСНЭЭР
СОЁРХОН БАТАЛСУГАЙ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР,
БҮГД НАЙРАМДАХ
ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР
ХООРОНД 2023 ОНЫ 10 ДУГААР
САРЫН 12-НЫ ӨДӨР
БАЙГУУЛСАН “ОНЦГОЙ
БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ
ГАЗАРТ ГАЛ УНТРААХ
ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН
МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ
ТӨСӨЛ”-ИЙН
САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭРИЙГ
МОНГОЛ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН
ӨРГӨН МЭДҮҮЛСНЭЭР
СОЁРХОН БАТАЛСУГАЙ.

Индрикс Фолд на Нолл

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2024 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 12

Улаанбаатар
хот

Төрийн байгууллагуудыг бүсчлэн байршуулах тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1.Хот, хөдөөгийн хөгжлийн ялгаа, аймаг, бүс нутаг хоорондын тэгш бус, тэнцвэргүй байдлыг багасгаж, хөгжлийн түвшнийг ойртуулж, бүсүүдийн хөгжлийн түвшнийг эрэмбэ дараатай дээшлүүлэх, орон нутгийн хөгжлийг дэмжих, Улаанбаатар хотын төвлөрлийг сааруулах зорилгоор Монгол Улсын бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлалд нийцүүлэн дараах арга хэмжээг хууль тогтоомжийн хүрээнд авч хэрэгжүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай:

1/төрийн байгууллагуудыг эрхлэх асуудал, чиг үүрэг, үзүүлэх үйлчилгээ, үйл ажиллагааны хамрах хүрээг нь харгалзан нийслэл Улаанбаатар хотоос үе шаттайгаар нүүлгэн, бүсчлэн байршуулах талаар бодлого боловсруулах;

2/Улаанбаатар хотоос орон нутагт шилжин ажиллах төрийн албан хаагчид дэмжлэг үзүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах асуудлыг судалж, холбогдох арга хэмжээ авах, хууль тогтоомжид нэмэлт, өөрчлөлт оруулах санал боловсруулж, шийдвэрлүүлэх;

3/төрийн байгууллага, албан хаагчдыг орон нутагт бүсчилсэн байдлаар шилжүүлэн байршуулахад шаардагдах санхүүжилтийн эх үүсвэрийг тооцон тухайн жилийн улсын төсвийн төсөлд тусган шийдвэрлэж байх.

2.Энэ тогтоолын биелэлтэд хяналт тавьж ажиллахыг Монгол Улсын Их Хурлын Төрийн байгуулалтын байнгын хороо /Н.Энхболд/-нд даалгасугай.

МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА

Г.ЗАНДАНШАТАР

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗

᠑᠔᠑᠗

Модуль Фолг_02 Yakti Horᠲaᠭᠠᠨ 02 Doodᠡᠭᠠᠭᠠ

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙ /᠑᠔᠑᠗ – ᠑᠔᠑᠘ – ᠑᠔᠑᠙/

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРЛЫН ТОГТООЛ

2024 оны 01 дүгээр
сарын 17-ны өдөр

Дугаар 16

Улаанбаатар
хот

Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын тухай

Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.4 дэх хэсэг, Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.1 дэх хэсгийг үндэслэн Монгол Улсын Их Хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны хаврын ээлжит чуулганаар дараах асуудлыг хэлэлцэхээр төлөвлөсүгэй:

1/Ард нийтийн санал асуулгын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

2/Ашигт малтмалын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

3/Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

4/Биеийн тамир, спортын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

5/“Бүсчилсэн хөгжлийн үзэл баримтлал батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

6/Бүсчилсэн хөгжлийн удирдлага зохицуулалтын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

7/Даатгалын тухай, Даатгалын зуучлалын тухай, Жолоочийн даатгалын тухай хуулийн төслүүд /Шинэчилсэн найруулга/;

8/Жагсаал, цуглаан хийх журмын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

9/Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

10/Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

11/Иргэний үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх, эрх чөлөөний тухай хуулийн төсөл;

12/Мал, амьтны эм, тэжээлийн нэмэлтийн тухай хуулийн төсөл;

13/Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл;

14/Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

15/Монгол Улсын Их Хурлын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

16/Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

17/Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

18/Монгол Улсын Төрийн ордны тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

19/Монгол Улсын 2023 оны нэгдсэн төсвийн гүйцэтгэл, Засгийн газрын 2023 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон “Монгол Улсын 2023 оны төсвийн гүйцэтгэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

20/Монгол Улсын Засгийн газар болон Бүгд Найрамдах Казахстан Улсын Засгийн газар хоорондын “Тэтгэврийн асуудлаар хамтран ажиллах тухай” хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

21/Монгол Улсын Засгийн газар болон Бүгд Найрамдах Энэтхэг Улсын Экспорт-Импорт банк хоорондын Зээлийн ерөнхий хэлэлцээрийн санхүүжилтээр хэрэгжүүлж буй “Газрын тос боловсруулах үйлдвэр барих төсөл”-ийн нэмэлт санхүүжилтийн зээлийн хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

22/Монгол Улсын нэгдсэн төсвийн 2025 оны төсвийн хүрээний мэдэгдэл, 2026-2027 оны төсвийн төсөөллийн тухай хуулийн төсөл;

23/“Монгол Улсын хөгжлийн 2025 оны төлөвлөгөө батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

24/“Нийслэл Улаанбаатар хотын 2040 он хүртэлх хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө”-ний баримт бичиг батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

25/Татварын суурийг багасгах, ашиг шилжүүлэх явдлаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор татварын гэрээтэй холбоотой арга хэмжээг хэрэгжүүлэх тухай олон талт конвенц соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

26/“Төрийн албан хаагчийн ёс зүйн зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, соён гэгээрүүлэх үндэсний хөтөлбөрийг батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөл;

27/Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

28/Тэтгэврийн доод хэмжээг индексжүүлэх тухай хуулийн төсөл;

29/Усан доорх соёлын өвийг хамгаалах тухай конвенцыг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

30/Үндэсний баялгийн сангийн тухай хуулийн төсөл;

31/Хөдөө аж ахуйн бүсийн тухай хуулийн төсөл;

32/Хөдөө аж ахуйн тухай хуулийн төсөл;

33/Хулгайлагдсан, эсхүл хууль бусаар экспортлогдсон соёлын эд зүйлсийн тухай Юнидруа /Хувийн эрх зүйн нэгтгэх олон улсын хүрээлэн/-ын конвенцыг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

34/Хүний эрхийг хангах багц хуулийн төсөл;

35/Хүнсний тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төсөл;

36/Цусны донорын тухай хуулийн төсөл;

37/Цөмийн аюулгүй ажиллагааны тухай 1994 оны конвенцыг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл, Ашигласан түлшний болон цацраг идэвхт хаягдлын менежментийн аюулгүй ажиллагааны тухай 1997 оны конвенцыг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл, Цөмийн материалыг биечлэн хамгаалах тухай 1980 оны конвенцын 2005 оны нэмэлт, өөрчлөлтийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл, Бага хэмжээний цөмийн материалын шинэчилсэн протоколыг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

38/Чөлөөт худалдааны түр хэлэлцээрийг соёрхон батлах тухай хуулийн төсөл;

39/Шинжлэх ухаан, технологийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

40/Шинжлэх ухааны паркийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл;

41/Эвлэрүүлэн зуучлалын тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

42/Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

43/Энхийг дэмжих ажиллагаанд оролцох тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/;

44/Эрүүл мэндийн тухай хуулийн төсөл /Шинэчилсэн найруулга/.

2.Хэлэлцүүлгийн шатанд байгаа болон Монгол Улсын Ерөнхийлөгч, Монгол Улсын Их Хурлын гишүүд, Монгол Улсын Засгийн газраас Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн энэ тогтоолын 1 дэх заалтад зааснаас бусад хууль, Улсын Их Хурлын бусад шийдвэрийн төслүүдийг Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцүүлэх эсэх асуудлыг тухай бүрд нь Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 10 дугаар зүйлийн 10.7 дахь хэсэгт заасны дагуу шийдвэрлэж байхаар тогтоосугай.

3.“Монгол Улсын Үндсэн хуульд оруулсан нэмэлт, өөрчлөлтөд хууль тогтоомжийг нийцүүлэх, түүнтэй холбогдуулан авах арга хэмжээний тухай” Улсын Их Хурлын 2020 оны 02 дугаар тогтоол, “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2024 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл батлах тухай” Улсын Их Хурлын 2021 оны 12 дугаар тогтоолд тусгагдсан хууль тогтоомжийн төслүүдийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлж, хэлэлцүүлэхийг Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/-т даалгасугай.

4.Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны хаврын ээлжит чуулганаар хэлэлцэх асуудлын бэлтгэл хангахыг Монгол Улсын Их Хурлын Байнгын хороод, Монгол Улсын Их Хурал дахь намын бүлгүүд, Монгол Улсын Засгийн газар /Л.Оюун-Эрдэнэ/, Монгол Улсын Их Хурлын Тамгын газар /Д.Энхбат/-т тус тус үүрэг болгосугай.

**МОНГОЛ УЛСЫН
ИХ ХУРЛЫН ДАРГА**

Г.ЗАНДАНШАТАР

---оОо---

Mongol Folio_02 Yekhi Horlaa_02 Doalgiga

Ангилал: Хувьдугуйн үгс

Урсгал: 09

Төрөл: 0

Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Энгийн үгсийг /Хувьдугуйн үгс/ болон
Хувьдугуйн үгсийг /Хувьдугуйн үгс/ болон
Хувьдугуйн үгсийг /Хувьдугуйн үгс/ болон

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

Ангилал: Хувьдугуйн үгс
Урсгал: 09
Төрөл: 0
Хугацаа: 09 сар 05 / 2024 он

МОНГОЛ УЛСЫН ОЛОН УЛСЫН ГЭРЭЭ

**ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАРТ
ГАЛ УНТРААХ ТУСГАЙ ЗОРИУЛАЛТЫН МАШИН НИЙЛҮҮЛЭХ
ТӨСЛИЙН САНХҮҮЖИЛТ ОЛГОХ ТУХАЙ**

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

БОЛОН

БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР

ХООРОНДЫН

САНХҮҮГИЙН ХЭЛЭЛЦЭЭР

Монгол Улсын Засгийн газар болон Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар нь (цаашид “Талууд” гэх)

Найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаагаа бэхжүүлж, Монгол Улсын эдийн засгийн хөгжлийг дэмжихийг эрмэлздэгээ илэрхийлж

Олон улсын худалдааны үйл ажиллагаан дахь авлигын эсрэг тэмцэх, нийгмийн болон байгаль орчны хариуцлагад тууштай байр суурь сахирын чухлыг тэмдэглэн

Тэгш эрх, харилцан ашигтай байх зарчимд суурилан

Дараах зүйлийг харилцан тохиролцов:

1 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ – САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГИЙН ДҮН, АГУУЛГА

Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар нь Онцгой байдлын ерөнхий газарт гал унтраах тусгай зориулалтын автомашин нийлүүлэх төсөлд зориулан Монгол Улсын Засгийн газарт санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэхийг зөвшөөрөв. Энэхүү төсөл нь Монгол Улсын Засгийн газрын тэргүүлэх чиглэлд багтаж буй.

Францын Төрийн сангийн нэн хөнгөлөлттэй зээл хэлбэрээр 13 335 000 € /арван гурван сая гурван зуун гучин таван мянган евро/-ны нийт үнийн дүнтэй энэхүү санхүүгийн дэмжлэг нь дээр дурдсан төслийн гүйцэтгэлийг санхүүжүүлнэ. Үүнд:

- Франц Улсаас францын бараа, үйлчилгээ худалдан авах;
- Олгосон санхүүгийн дэмжлэгийн 30-аас хэтрэхгүй хувийг монголын болон гуравдагч орны бараа, үйлчилгээ худалдан авахад зарцуулах, холбогдох гэрээг францын гүйцэтгэгчийн хариуцлагын дор хэрэгжүүлнэ.

Энэхүү зээлтэй холбогдох гэрээ эсхүл гэрээнүүдийн гүйцэтгэлийг францын ханган нийлүүлэгч тал хариуцна.

2 ДУГААР ЗҮЙЛ – ТӨСӨЛ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ХЭЛБЭР

Гэрээ тус бүрийн төслийг эхлүүлэх урьдчилгаа төлбөрийг 1 дүгээр зүйлд дурдсан Төслийн хүрээнд Францын Төрийн сангийн зээлээр санхүүжүүлнэ.

Төсөл эхлүүлэх урьдчилгааны дүн нь тээвэр болон даатгалын зардлыг оролцуулалгүйгээр зээлийн нийт дүнгийн арван таван хувь (15%) байна.

Энэхүү хэлэлцээрийн хүрээнд санхүүжүүлж буй гэрээнүүдийн францын талын ханган нийлүүлэгчийг сонгон шалгаруулахдаа Монгол Улсын хууль тогтоомжид нийцүүлнэ.

3 ДУГААР ЗҮЙЛ – САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГИЙН НӨХЦӨЛ, ХЭЛБЭР

Францын Төрийн сангийн зээлийн хугацаа 20 жил бөгөөд үндсэн зээлийн төлбөрөөс эхний 5 жил чөлөөлөгдөнө. Зээлийн хүү жилийн 0,282 хувь байна. Үндсэн зээлийг хагас жил тутам ижил хэмжээтэй, дараалсан 40 удаагийн төлбөрөөр эргүүлэн төлөх ба эхний төлбөрийг тухайн зээл олгогдсон улирал дууссанаас хойш 66 сарын дараа хийнэ. Хүүг үндсэн зээлийн үлдэгдэл дүнгээс бодно. Тухайлбал Францын Төрийн сангаас санхүүжилт олгосон огноо тус бүрээс эхлэн тооцож, хагас жил тутам эргүүлэн төлнө.

Үндсэн зээл, эсхүл зээлийн хүү төлөх огноо нь Монголд эсхүл Францад ажлын бус өдөр таарвал, төлбөрийг дараагийн ажлын эхний өдөр хүртэл хойшлуулна. Үндсэн зээл эсхүл хүүгийн эргэн төлөлтийг хугацаандаа төлөөгүй тохиолдолд төлөлт хийх ёстой байсан өдрөөс хийгдсэн өдөр хүртэл хугацаа хэтэрсний хүү тооцно. Хугацаа хэтэрсний хүүг Еврогийн богино хугацааны индекс-Euro Short Term Rate /€STR/-н ханшаар жилийн 4 % нэмж тооцох ба энэ нь жилийн 5 % хэтрэхгүй. Хэрэв хугацаа хэтэрсний хүү нь бүтэн жилээр хоцорвол дээр дурдсан ханшаар хүүгийн хүү тооцно.

Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Монгол Улсын Сангийн яам, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Францын нийтийн хөрөнгө оруулалтын банк (Bpifrance Assurance Export) /банкийг төлөөлж Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны удирдлага/ Зээлийн гэрээг байгуулна. Тус гэрээнд Францын Төрийн сангийн зээлийн ашиглах болон эргэн төлөх хэлбэрүүдийг тодотгож өгнө.

4 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ – ТӨЛБӨР, ТООЦООНЫ МӨНГӨН ТЭМДЭГТ

Энэхүү Хэлэлцээртэй холбоотой төлбөр, тооцооны мөнгөн тэмдэгт нь евро байна.

5 ДУГААР ЗҮЙЛ – ГЭРЭЭ БАЙГУУЛАХ

Энэхүү Хэлэлцээрийн 1 дүгээр зүйлд заасан төсөлтэй холбоотой гэрээ бүрийг байгуулахдаа дараах нөхцөлүүдийг хангасан байх шаардлагатай. Үүнд:

- (i) Урьдчилсан байдлаар төсөлд хийсэн дүгнэлтээс гарсан зааварчилгаатай нийцэж, агуулга, дурдсан үйлчилгээ, холбогдох үнэ өртгийн хувьд Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газраар баталгаажсан байх;
- (ii) Албан ёсны дэмжлэг бүхий экспортын зээлийн талаар Эдийн засгийн хамтын ажиллагаа, хөгжлийн байгууллага (OECD)-ын дүрэм, журамтай төсөл нийцэж буй эсэхийг шалгасан байх;
- (iii) Монгол Улсын Засгийн газар нь Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар, Францын хөгжлийн агентлаг, Клуб дэ Парис /Club de Paris/-тай байгуулсан өмнөх зээлүүдийн хувьд хугацаа хэтэрсэн зээлийн өргүй байх;
- (iv) Монгол Улсын Засгийн газарт эсхүл түүний аль нэг төрийн байгууллагад олгосон, эсхүл Монгол Улсын Засгийн газар баталгаа гаргасан этгээдэд Франц Улсаас баталгаа гаргаж олгосон банкны зээлийн хүрээнд хугацаандаа төлөгдөөгүй зээлийн үлдэгдэл байгаа эсэхийг шалгасан байх;
- (v) Энэхүү Хэлэлцээрийн 6 болон 7 дугаар зүйлд заасан үүрэг амлалтын биелэлтийн нөхцөлийг хангах;

Энэхүү Хэлэлцээрийн 1 дүгээр зүйлд заасан төсөлтэй холбоотой гэрээ тус бүр дээрх нөхцөлүүдийг бүрэн гүйцэд хангаж байна гэж францын эрх бүхий байгууллага үзвэл, түүний зөвшөөрлийг үндэслэн Монгол дахь Францын Элчин сайдын яамны Эдийн засгийн албаны дарга Монгол Улсын Сангийн яамтай захидал солилцсоноор уг гэрээ энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээнд хэрэгжиж эхлэх үндэс бүрдэнэ.

6 ДУГААР ЗҮЙЛ – АВЛИГАТАЙ ТЭМЦЭХ ТАЛААР ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ АМЛАЛТ

Талууд энэхүү Хэлэлцээрийн оршилд олон улсын худалдааны үйл ажиллагаан дахь авлигын эсрэг тэмцлийг дэмждэгээ илэрхийлсэн.

Уг хэлэлцээрийн хүрээнд гэрээ байгуулах талууд нь өөрсдийн болон өөр нэг талын ашиг сонирхлын тулд гуравдагч этгээдэд шууд болон шууд бус замаар хууль бус үйл ажиллагаа, авлига авах нөхцөлийг бүрдүүлж болохуйц шударга бус, мөнгөтэй холбоотой эсвэл бусад давуу талыг санал болгох, олгох, амлах, мөн түүнтэй адилтгах зүйлийг тэднээс шаардаж болохгүй.

Талууд уг төслийн хүрээнд авлигын аливаа үйлдэл бий болгохгүй байх үүрэгтэй. Талууд нь сэжиг бүхий нөхцөл байдлын талаар мэдмэгцээ харилцан мэдээлэх, нөхцөл байдлыг арилгахын тулд шаардлагатай арга хэмжээг цаг тухайд нь авч, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газрын сэтгэл ханамжид нийцүүлэх үүрэг хүлээнэ.

Дээр дурдсан үүргүүдийг биелүүлээгүй тохиолдолд Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар нь өөрийн зүгээс хамгийн зохимжтой гэж үзэх гэрээ байгуулахаас татгалзах, эсхүл Монгол Улсын Засгийн газарт олгохоор тохиролцсон санхүүгийн тусламжийн төлбөрийг түдгэлзүүлэх, эсхүл Монгол Улсын Засгийн газарт олгосон санхүүжилтийг нийтэд нь эсхүл хэсгийг нь тохирсон хугацаанаас эрт төлөхийг шаардах эрхтэй.

7 ДУГААР ЗҮЙЛ – НИЙГМИЙН БОЛОН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ХАРИУЦЛАГЫН ТАЛААР ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ АМЛАЛТ

Тогтвортой хөгжлийг дэмжих зорилгоор Талууд нь Олон улсын хамтын нийгэмлэгээс хүлээн зөвшөөрсөн байгаль орчны болон нийгмийн хэм хэмжээ, үүний дотор Олон улсын хөдөлмөрийн байгууллага (ОУХБ), Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага (НҮБ)-ын уур амьсгалын өөрчлөлт, биологийн төрөл зүйл мөн хүрээлэн буй орчны талаарх олон улсын конвенцуудыг, тухайлбал удаан задардаг органик бохирдуулагчийн тухай Стокгольмын конвенцыг мөн Олон улсыг санхүүгийн корпорацын гүйцэтгэлийн стандартуудыг дагаж мөрдөхийг хөхиүлэн дэмжих шаардлагатай гэдэгт талууд санал нэгдэв.

8 ДУГААР ЗҮЙЛ – БАЙГАЛИЙН ДАВАГДАШГҮЙ ХҮЧИН ЗҮЙЛИЙН ҮЕД ЗЭЭЛИЙН ЭРГЭН ТӨЛӨЛТИЙГ ЦАРЦААХ БОЛОН ХОЙШЛУУЛАХ БОЛОМЖ

Цаг уурын давагдашгүй онцгой үзэгдлийн үед, зээлдэгч тал зээлийн эргэн төлөлтийг түр зогсоох хүсэлтийг, Монгол Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Монгол Улсын Сангийн Яам, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газрыг төлөөлж Францын нийтийн хөрөнгө оруулалтын банк (Bpifrance Assurance Export) /банкийг төлөөлж Төрийн байгууллагуудын үйл ажиллагааны удирдлага/ хооронд байгуулсан Зээлийн гэрээнд тусгасан нөхцөлийн дагуу Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газрын Өрийн албанд гаргаж болно.

Энэхүү төслийн хүрээнд хамаарах өр зээлийн үйлчилгээг түр зогсоох хүсэлтийг Францын Өрийн албанд хамгийн ихдээ гурван удаа гаргана.

9 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ – САНХҮҮГИЙН ДЭМЖЛЭГИЙН ХУГАЦАА

Хэлэлцээрийн 1 дүгээр зүйлд заасан санхүүгийн дэмжлэгийг авахын тулд, францын гүйцэтгэгч болон монголын захиалагчийн хооронд гарын үсэг зурсан гэрээний эрх 2024 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрийн дотор нээгдсэн байна.

Энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээнд олгож буй Францын Төрийн Сангийн зээлийн хөрөнгийг 2028 оны 3 дугаар сарын 31-ний өдрийн дотор ашиглаж дууссан байна.

Зөвхөн онцгой нөхцөл байдал үүссэн тохиолдолд дээрх хугацааг Талууд албан бичиг солилцон харилцан санал нэгдсэний дараа сунгаж болно.

10 ДУГААР ЗҮЙЛ – ТАТВАР, ХУРААМЖ

Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар хооронд 1996 оны 4 дүгээр сарын 18-ны өдөр байгуулсан татварын хэлэлцээрт өөрөөр заасан байсан ч, уг Хэлэлцээрийн хүрээнд төлөвлөсөн санхүүжилтийг Монгол Улсын хөгжилд бүрэн ашиглах үүднээс энэхүү Хэлэлцээрийн хүрээн дэх франц компаниудын бараа үйлчилгээ, техникийн туслалцаа, тэдгээр ханган нийлүүлэлтийн үйлдвэрлэлд багтаж буй бараа, үйлчилгээг импортлох, экспортлох, худалдан авах, ашиглах, захиран зарцуулах зэрэг үйл ажиллагаанд аливаа гаалийн болон бусад татвар, нийгмийн даатгал, шимтгэлийн хураамж болон Монгол Улсад шаардагддаг бусад ямар ч албан хураамж ногдуулахгүй байхаар тохиролцов.

Хэрэв Монгол Улсад мөрдөгддөг дүрэм, журмын дагуу агуулга, зориулалтаас үл хамааран зайлшгүй татвар, хураамж төлөхөөр болсон тохиолдолд түүнийг францын тал эсвэл францын компаниуд хариуцахгүй.

Мөн энэхүү санхүүгийн Хэлэлцээрийн гүйцэтгэлтэй холбоотой үндсэн зээлийн болон хүүгийн эргэн төлөлт, шимтгэл, хураамж, дагалдах төлбөр нь Монгол Улсад мөрдөгддөг бүхий л албан татвар, хураамж нэмэгдээгүй цэвэр дүнгээр бодогдоно.

11 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ – ТӨСЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газар өөрийн зардлаар энэхүү хэлэлцээрт тусгасан төслийн зорилго биелсэн эсэхийг эдийн засаг, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үзүүлэлтүүдээр дүгнэн гаргаж болно. Хэрэв шаардлагатай бол Монгол Улсын Засгийн газар энэхүү судалгааны үр дүнг шууд хүртэх үүднээс үүнд оролцох боломжтой ба оролцох хэлбэрийг тухайлан тодорхойлно. Бүгд Найрамдах Франц Улсын Засгийн газраас томилсон дээрх судалгаа, дүгнэлт хийх шинжээчдийг Монгол Улсын Засгийн газар хүлээн авах, тэднийг шаардлагатай мэдээллээр хангах үүргийг хүлээнэ.

12 ДУГААР ЗҮЙЛ –ХЭЛЭЛЦЭЭР ХҮЧИН ТӨГӨЛДӨР БОЛОХ

Энэхүү хэлэлцээр нь Талууд түүнийг хүчин төгөлдөр болгох дотоодын хууль тогтоомжийн шаардлагыг хангасан тухайгаа дипломат замаар, бичгээр харилцан мэдэгдсэн сүүлчийн мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

13 ДУГААР ЗҮЙЛ – ХЭЛЭЛЦЭЭРТ НЭМЭЛТ ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ

Энэхүү хэлэлцээрт Талууд бичгээр санал нэгтэй тохиролцсоныг үндэслэн нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Тэдгээр нэмэлт өөрчлөлтүүд нь уг хэлэлцээрийн салшгүй хэсэг болно.

14 ДҮГЭЭР ЗҮЙЛ – МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

Энэхүү Хэлэлцээрийг тайлбарлах эсхүл хэрэгжүүлэхтэй холбоотой үүдэн гарах аливаа маргааныг Талууд харилцан зөвлөлдөх, хэлэлцэх замаар эв зүйгээр шийдвэрлэнэ.

Дээр дурдсаныг хүлээн зөвшөөрч хоёр улсын Засгийн газрын эрх бүхий төлөөлөгчид энэхүү хэлэлцээрт гарын үсэг зурж, тамгалав.

Парис хот. 2023 оны 10 дугаар сарын ...-ны өдөр

Монгол, франц хэлээр хоёр эх хувь үйлдэв.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

БҮГД НАЙРАМДАХ ФРАНЦ УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

Хаяг:

“Төрийн мэдээлэл” эмхэтгэлийн редакц
Улаанбаатар-14201, Төрийн ордон 124 тоот
И-мэйл: turiiin_medecelel@parliament.mn

Утас: 262420

Хэвлэлийн хуудас: 1.25

Индекс: 200003